

RAADSVOORSTEL

Gemeenteraad	: Bergen
Raadsvergadering	: 1 februari 2018
Zaaknummer	:
Voorstelnummer	: RAAD170124
Commissie	: Bestemmingsplannen
Commissie	: 9 januari 2018
Soort agendering	: Ter bespreking
Agendapunt	:
Team	: Plannen en Projecten
Opsteller(s)	: Eric van Hout
Telefoonnummer	: 088 909 7489
Bijlagen:	: diverse

Onderwerp: – Herinrichting openbare ruimte in project Mooi Bergen

Voorgesteld besluit

Uw raad besluit:

1. In te stemmen met de Nota van Antwoord op de ingediende inspraakreacties;
2. het gewijzigde voorstel tot herinrichting van de openbare ruimte in project Mooi Bergen en het bijbehorende voorlopig ontwerp vast te stellen;
3. het college opdracht te geven het voorlopig ontwerp gefaseerd uit te werken tot een definitief ontwerp op het moment dat het bestemmingsplan voor een plandeel onherroepelijk is, zodat de aangrenzende openbare ruimte definitief woonrijp gemaakt kan worden na oplevering van een nieuw gebouw;
4. in te stemmen met het Ambitiedocument Toepassing Kunst in de openbare ruimte in project Mooi Bergen en het college opdracht te geven hiertoe een Plan van Aanpak op te stellen;
5. bij de herijking van de grondexploitatie Mooi Bergen (grex) ten laste van de algemene reserve € 250.000 toe te voegen aan de grex voor het onderdeel 'toepassing kunst';
6. het college opdracht te geven een Plan van Aanpak op te stellen voor het realiseren van de sokkelroute van het nieuwe Dorpsplein naar museum Kranenburgh.

Geheimhouding

- Nee
 Ja

RAADSVOORSTEL

1 INLEIDING

Op 1 oktober 2015 heeft uw raad de stedenbouwkundige contourenkaart voor het project Mooi Bergen 2.0 vastgesteld, zodat de begrenzing van de geprojecteerde bebouwing enerzijds en de openbare ruimte anderzijds duidelijk is. Dit raadsvoorstel betreft de herinrichting van de openbare ruimte, waarbij de haalbaarheid van een Bergense variant van het verkeersconcept 'shared space' is onderzocht. Daarbij is de Ambitienotitie voor de toepassing van kunst in de openbare ruimte opgesteld.

In uw vergadering van 4 juli 2017 heeft uw raad besloten de Inspraakverordening van toepassing te verklaren op het voorstel tot herinrichting van de openbare ruimte in Mooi Bergen en de Ambitienotitie Toepassing kunst in de openbare ruimte. Beide documenten hebben vanaf 31 augustus 4 weken ter inzage gelegen en er zijn 42 inspraakreacties (waarvan 9 unieke) ontvangen. De inspraakreacties zijn als bijlage bij dit voorstel gevoegd.

Ons college heeft een Nota van Antwoord opgesteld waarin inhoudelijk is ingegaan op de inspraakreacties.

1.1 Doel advies

Van de raad wordt verwacht dat hij:

- Een besluit neemt op de Nota van antwoord op de inspraakreacties;
- Een besluit neemt over het gewijzigde ontwerp voor de openbare ruimte;
- Instemt met de Ambitienotitie 'Toepassing Kunst in de openbare ruimte'.

2 KEUZERUIMTE

De doelstellingen van de structuurvisie Mooi Bergen 2.0 zijn:

- Creëren van een levendiger en meer samenhangend centrum;
- Verbetering van de entree naar het centrum;
- Verbetering winkelcircuit;
- Combineren van centrumvoorzieningen met wonen;
- Verbeteren verkeerssituatie en het parkeren;
- Verbeteren kwaliteit openbaar gebied.

Het voorstel tot herinrichting van de openbare ruimte betreft vier van deze doelstellingen.

2.1 Beleidskaders

2.1.1 Collegeprogramma

Dit voorstel heeft betrekking op de doelstelling uit het collegeprogramma dat de herinrichting van het centrum van Bergen onder de noemer project Mooi Bergen verder vorm krijgt.

2.1.2 Lokaal beleid

Dit voorstel heeft betrekking op eerdere college- en of raadsbesluiten, nota's, te weten: Het raadsbesluit van 29 januari 2015 waarbij de Structuurvisie Mooi Bergen 2.0 is vastgesteld, het raadsbesluit van 1 oktober 2015 waarbij de stedenbouwkundige

contourenkaart is vastgesteld en het raadsbesluit van 4 juli 2017 waarbij is besloten de documenten vrij te geven voor de inspraak.

2.1.3 Landelijke wet- en regelgeving

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende wet- en regelgeving:

N.v.t.

3 ADVIES

3.1 Toelichting op het advies

In essentie is de gemeenschappelijke deler in de meeste inspraakreacties dat men zich afvraagt of een inrichting conform het shared space principe, gelet op alle motorvoertuig bewegingen en al het fietsverkeer wel verkeersveilig is en of het verstandig is om af te wijken van de traditionele inrichting. In dit verband heeft ons college het volgende overwogen.

Aanpassing entree centrum Bergen

Bij de planvorming voor de inrichting van de openbare ruimte is het concept 'Shared Space' het uitgangspunt geweest. Binnen dit concept heeft het verblijfsklimaat duidelijk primaat boven het verkeersklimaat. Autoverkeer heeft een minder prominente functie en moet zich aanpassen aan het langzame verkeer.

Dit concept wijkt sterk af van de huidige inrichting, waarbij het verkeer wordt gereguleerd. De doorgaande route is nu gefaciliteerd door een voorrangsroute, waardoor de doorstroming is gewaarborgd. Daar waar grote verkeersstromen (vooral langzaam verkeer) de route kruist zijn aanvullende voorzieningen getroffen als zebrapaden en midden steunpunten om de oversteekbaarheid te bevorderen en de veiligheid te waarborgen. In de praktijk blijkt dat goed te werken, maar de auto neemt hierdoor een prominente plaats in. De inrichting gaat ten koste van de verblijfskwaliteit binnen het centrumgebied.

Plan dat ter inzage heeft gelegen

Het ontwerpproces met de meedenk- en meetekengroep heeft geleid tot het inrichtingsplan dat ter inzage heeft gelegen. Tijdens dit proces heeft een drietal aspecten steeds bijzondere aandacht gehad:

- entree ter hoogte van de Dreef;
- bevoorrading;
- kruising Stationsweg – Breelaan – Jan Oldenburglaan.

Entree ter hoogte van de Dreef

Ter hoogte van dit punt gaat de maximale snelheid over van 50 km/uur (De Dreef) naar 30 km/uur (Het Plein). In de huidige situatie heeft het autoverkeer nog een behoorlijke snelheid bij de binnenkomst van het centrumgebied. In geval van de huidige inrichting is dat acceptabel, maar bij de beoogde inrichting niet. Er ontstaat dan immers een gelijkwaardige inrichting, waarbij bestuurders van rechts voorrang hebben.

Een en ander is reden geweest om de overgang hier te voorzien van een versmalling en een midden steunpunt in de vorm van een boom met verhoogde boomkrans. Deze aanpassingen moeten ervoor zorgen dat het autoverkeer afdoende wordt geremd.

Bevoorrading

Het betreft hier de bevoorrading bij de Deen (en de beoogde Aldi), maar ook de diverse winkels en horecagelegenheden. Voor het eerste geval is een voorstel gemaakt om de

bevoorrading via de Karel de Grotelaan te laten gaan. Weliswaar valt deze route samen met belangrijke fietsroutes, maar volgens de deskundigen is deze route goed mogelijk en veiliger dan de situatie waarbij vrachtwagens achteruit vanaf Het Plein naar de expeditie ruimte moeten rijden. Dit voorstel stuitte echter op grote weerstand. Bij het ontwerp is daarom als uitgangspunt genomen dat bevoorrading vanaf Het Plein achteruit rijdt.

Voor bevoorrading van de overige winkels en horecagelegenheden zijn geen specifieke ruimtes aangegeven. Wel is er bij het ontwerp rekening gehouden met de mogelijkheid om ter hoogte van de bestemmingen te kunnen laden en lossen.

Kruising Stationsweg – Breelaan – Jan Oldenburglaan

Nu nog wordt het doorgaande verkeer richting Bergen aan Zee de juiste richting op geleid door de voorrangssituatie en bijpassende inrichting. Bij de nieuwe inrichting wordt de voorrang losgelaten. Er ontstaat een gelijkwaardige situatie, waarbij met inrichtingsmaatregelen het doorgaande verkeer richting Bergen aan Zee wordt verleid de juiste route te nemen.

Bij het proces om te Het inrichtingsplan is door twee verkeersbureaus getoetst (waaronder het Kenniscentrum Shared Space van NHL Hogeschool). Beide bureaus hebben aangegeven dat het inrichtingsplan voldoende basis biedt om het Shared Space-principe op een goede en veilige manier te implementeren.

Aanpassingen na binnengekomen inspraakreacties

Op het plan zijn meerdere inspraakreactie binnengekomen. Opvallend daarbij was dat meerdere zienswijzen zich richten op de entree van het centrum (vanaf De Dreef). Er worden daarbij zorgen geuit over de snelheid van het autoverkeer en de oversteekbaarheid van fietsers en voetgangers. Deze zorgen komen overeen met discussies die eerder ook op ambtelijk niveau (o.a. ook in de Werkgroep Verkeer) zijn gevoerd en welke uiteindelijk tot het inrichtingsplan hebben geleid zoals dat ter inzage is gelegd.

De inspraakreacties hebben geleid tot een aantal aanpassingen.

Entree ter hoogte van de Dreef

Vanwege de genoemde zienswijzen is het plan op dit punt nog eens kritisch beoordeeld. Weliswaar zijn de deskundigen op dit gebied van oordeel dat het inrichtingsplan voldoende veilig zal zijn, de zorg is echter dat als onverhoopt blijkt dat dit niet het geval is, er geen terugvaloptie is. Vandaar dat het plan op dit punt is aangepast. De entree is daarbij voorzien van een zogenaamd 'rond kruispunt'. Een rond plein in Sneek is hierbij een belangrijke inspiratiebron geweest. Bij deze oplossing moet het verkeer rechtsom het plein aanhouden, waardoor een overzichtelijke situatie ontstaat. Bovendien wordt dit verkeer gedwongen om het plein langzaam op te rijden. Vooral het laatste is van belang voor een veilige gelijkwaardige situatie. Deze ingrediënten waarborgen een veilige oversteeksituatie voor voetgangers en fietsers. Mocht later blijken dat de gelijkwaardigheid niet afdoende werkt, dan is er een terugvaloptie door de situatie te reguleren. Bijvoorbeeld door het aanbrengen van haaiantanden waardoor de voorrangssituatie alsnog wordt geregeld. In het uiterste geval kan nog worden teruggevallen op de verkeersoplossing zoals die is bedacht voordat het Shared Space-principe is uitgewerkt. Wij zijn er echter van overtuigd dat dit niet nodig zal zijn. Al met al wordt met de aanpassingen tegemoet gekomen aan de ontvangen inspraakreacties op dit punt.

Bevoorrading

De ontvangen inspraakreacties betreffen verder de bevoorrading van de diverse winkels en horecagelegenheden. Men maakt zich zorgen of er wel voldoende ruimte aanwezig is om dit afdoende te regelen. Daarom hebben wij het inrichtingsplan op dit punt al verder

aangescherpt. Het plan voorziet nu in een drietal plaatsen binnen het plan (twee langs Het Plein en één langs de Breelaan) waar een strook is voorzien voor de bevoorrading. Tijdens het bevoorraden kan het verkeer de bevoorraders gewoon passeren, al moet dat met aangepaste snelheid. Dat laatste is gebruikelijk binnen een winkelgebied. Door deze aanpassingen wordt tegemoet gekomen aan de zienswijzen en is, verspreid over het plan voldoende plaats voor bevoorrading. Overigens is het daarnaast nog mogelijk, net als dat nu het geval is, om ter hoogte van de HEMA te bevoorraden voor de daar aangelegen winkels.

Kruising Stationsweg – Breelaan – Jan Oldenburglaan

De inspraakreactie richten zich minder op dit punt. De vraag is hier of door de beoogde gelijkwaardigheid van de kruising het doorgaande verkeer richting Bergen aan Zee niet te veel wordt gestremd. Dit verkeer moet straks immers voorrang verlenen aan verkeer van rechts (vanaf Jan Oldenburglaan en Breelaan). Verder zijn er bedenkingen of het autoverkeer wel voldoende de juiste richting op wordt geleid.

De Shared Space-deskundigen zijn van mening dat de capaciteit van de kruising voldoende is. Er zijn diverse voorbeelden van kruispunten waar de situatie complexer is met een hogere hoeveelheid verkeer en waar Shared Space goed werkt. Ook in deze situatie is dat ongetwijfeld het geval. Het voordeel van de oplossing hier is dat, mocht het doorgaande autoverkeer hier onverhoopt toch te veel worden gestremd, alsnog eenvoudig een voorrangssituatie wordt ingevoerd. Dit gaat nauwelijks ten koste van de kwaliteit van de oplossing.

Dat zelfde geldt voor de duidelijkheid van de doorgaande route. Door de inrichting (waarbij autoverkeer van nature wordt geleid richting de Stationsstraat), navigatiesystemen die bijna iedere automobilist heeft en eventueel aanvullend bewegwijzering, verwachten wij op dit vlak geen probleem. Mocht dit onverhoopt toch het geval zijn, dan is het eenvoudig mogelijk om bij te sturen door voorrang in te voeren voor de doorgaande route.

Het Kenniscentrum Shared Space/NHL en het adviesbureau Rho zijn in dit proces geraadpleegd. De Advieswerkgroep Verkeer (waarin zitting hebben: Veilig Verkeer Nederland, Fietzersbond, de politie, de brandweer en verkeersmedewerkers van de gemeente Bergen) heeft een positief advies gegeven over het voorstel.

3.2 Overwegingen van het college

Met de vorenbeschreven aanpassing van het Entreeplein en het creëren van laad- en losruimte is in belangrijke mate tegemoet gekomen aan de inspraakreacties. Afgezien hiervan is ook gehoor gegeven aan de volgende onderwerpen:

- Op verzoek wordt de ondergrondse afvalinzamelplek ter hoogte van het Drieluik niet verplaatst en blijft deze gehandhaafd op de plek waar de ondergrondse container nu is;
- Op verzoek wordt de Verlengde Dreef 1 meter in noorderlijke richting verplaatst zodat aan de zuidzijde een comfortabele maat van 3,5 meter ontstaat om achter de geplande fietsparkeerplaatsen te kunnen lopen;
- Op verzoek worden geen lindebomen geplaatst die een suikerplak afgeven.

Ons college is content met de aanpassingen in het plan als gevolg van de ingediende inspraakreacties en stelt uw raad voor in te stemmen met de wijzigingen.

Resumerend kan worden gesteld dat conform de opdracht van uw raad op 1 oktober 2015 de haalbaarheid van het verkeersconcept van 'shared space' is onderzocht. Het voorliggende ontwerp is geen zuivere uitleg van dat concept geworden. Na de vele beraadslagingen met de, op instigatie van uw raad ingestelde meedenk- en meetekengroep alsmede na ontvangst van de inspraakreacties, is er tot een Bergense variant van dit

verkeersconcept gekomen. Ons college is van mening dat voorliggende ontwerp een optimum is tussen het streven naar de verbetering van de kwaliteit van het openbaar gebied en de verkeersveiligheid voor de diverse en deels ook kwetsbare verkeersdeelnemers.

Ambitienotitie Toepassing kunst in de openbare ruimte

In de notitie worden voorstellen gedaan om kunst in de meest brede zin van het woord toe te passen in de openbare ruimte van Mooi Bergen. Zowel geïntegreerd als in de vorm van solitaire kunst. Ook de relatie met Kranenburgh is gelegd in de vorm van een sokkelplan van het Plein, via de Raadhuisstraat naar het museum aan de Hoflaan. Dat betreft een concrete uitwerking van het 'cultuurpad' waarover uw raad in 2008 en 2010 principebesluiten heeft genomen.

Voor wat betreft de Ambitienotitie Toepassing kunst in de openbare ruimte zijn er in feite maar twee argumenten aangedragen. Eén reflectant wil liever geen moderne kunst en één reflectant pleit voor behoud van het kunstwerk voor Lucebert. Wat het al dan niet toepassen van moderne kunst betreft stelt ons college dat de Ambitienotitie Toepassing Kunst in de Openbare ruimte geen concrete uitspraken doet over klassieke of moderne kunst. Doelstelling is dat er een synergie is tussen de verschillende kunstuitingen. Op voorhand wordt vooralsnog niets uitgesloten. De herplaatsing van dit kunstwerk wordt in het proces inzake de toepassing van kunst meegenomen. Denkbaar is dat het een plek krijgt in de genoemde sokkelroute van het Dorpsplein naar museum Kranenburgh.

De toepassing van kunst in de openbare ruimte kan een duidelijke meerwaarde zijn voor de kwaliteit en de beleving. Aan de andere kant is het de opgave te voorkomen dat het overdadig en te bont wordt. Uw raad wordt gevraagd een bedrag van € 250.000 vanuit de algemene reserve over te hevelen naar de grex voor deze doelstelling.

Ons college richt zich met dit bedrag op de volgende onderwerpen voor toepassing van kunst en stelt voor dit uit werken in een Plan van Aanpak:

- Een abri bij de bushalte op het Entreeplein;
- Toepassing van kunst in verkeerselementen zoals de poortjes, een verwijzing en accenten in de bestrating en eventueel verlichting;
- Start van de sokkelroute op het Dorpsplein en dus de vormgeving ervan;
- Een kunstzinnig element – met bij voorkeur verlichting – in het midden van het ronde kruispunt.

Aangezien de sokkelroute grotendeels buiten het plangebied van Mooi Bergen ligt, is hierover in dit verband geen voorstel gedaan. Ons voorstel is dat over dit onderwerp een Plan van Aanpak wordt opgesteld waarin dan tevens een dekkingsvoorstel is gevoegd met betrekking tot de hiermee gepaard gaande kosten.

3.3 Regionale samenwerking en couleur lokaal

Dit betreft een lokale, Bergense ontwikkeling.

3.4 Participatie, samenspel

In uw vergadering van 1 oktober 2015 heeft u de motie van CDA/D66 aangenomen over burgerparticipatie bij het proces tot uitwerking van de openbare ruimte. In dit verband zijn de volgende personen en organisaties uitgenodigd om te participeren in dit proces:

- De klankbordgroep Mooi Bergen;

- Vereniging van Eigenaren van direct aangrenzende appartementencomplexen;
- De besturen van alle wijkverenigingen in de kern Bergen;
- Een ieder die zich eerder heeft aangemeld naar aanleiding van oproepen in de krant;
- Raadsleden Wals (D66) en Grooteman (CDA) hebben 40 mensen geloot uit een bestand met 150 adressen uit de kern Bergen die willekeurig door de computer zijn geselecteerd. Deze 40 mensen hebben een persoonlijke brief van wethouder Rasch met uitnodiging ontvangen.

Dit heeft geleid tot de vorming van de Meedenk- en meetekengroep voor de herinrichting van de openbare ruimte. Er zijn in totaal vijf werksessies geweest. In het bijgevoegde voorstel tot herinrichting van de openbare ruimte is dit proces beschreven.

3.5 Risico's

Bij de grondexploitatie Mooi Bergen hoort een risicoreserve.

3.6 Financiën

In de grex Mooi Bergen is een bedrag van circa € 1,9 miljoen opgenomen voor de herinrichting van de openbare ruimte. De herinrichting conform het bijgevoegde voorlopig ontwerp strookt met dit bedrag.

De toepassing van kunst in de openbare ruimte is een nieuw gegeven en is als zodanig dan ook niet verwerkt in de grex. Uit de bij dit voorstel gevoegde Ambitienotie is op te maken dat er sprake kan zijn van een basismodel en van een plusmodel. Het basismodel wordt bekostigd uit middelen van de gemeente Bergen en het plusmodel kan verkregen worden door cofinanciering, dit is mogelijk bij meerdere fondsen zoals het Bouwfonds en Mondriaanfonds.

Het basismodel komt uit op circa € 250.000. Het plusmodel komt uit op circa € 460.000. Het vorenstaande betekent dus dat indien uw raad instemt met de Ambitienotie Toepassing Kunst in de openbare ruimte er voor deze doelstelling vanuit de Algemene reserve circa € 250.000 wordt overgeheveld naar de grex Mooi Bergen.

3.7 Inkoop

Het te nemen besluit betreft een kaderbesluit. De uitvoering is een taak van de gemeente en hiervoor zal te zijner tijd het Inkoopbeleid worden toegepast.

3.8 Juridische Zaken

De inrichting van de openbare ruimte is een feitelijke, niet op rechtsgevolg gerichte handeling. Aangezien het een ingreep betreft die alle inwoners van Bergen aangaat, is de Inspraakverordening van toepassing verklaard zodat uw raad een zorgvuldig en goed gewogen besluit kan nemen. Voor het verwijderen van de parkeerplaatsen voor de ABN-AMRO dient op een later moment door ons college een verkeersbesluit genomen te worden.

3.9 Communicatie

De voorstellen en uitwerkingen worden geplaatst op de website van project Mooi Bergen. Daarbij is van de periode van 19 december 2017 tot en met 19 maart 2018 in de bibliotheek aan de Dreef in Bergen een expositie ingericht over de voorstellen met betrekking tot de herinrichting van de openbare ruimte in project Mooi Bergen. HB Adviesbureau heeft op verzoek van ons college de voorstellen in een 3D programma gezet. Gedurende deze

maanden kan een ieder op een aantal momenten in de week langskomen om de nieuwe openbare ruimte te ervaren met een VR-bril (virtual reality). Dit is een nieuwe digitale techniek waarbij men - onder begeleiding - met zo'n VR-bril in het nieuwe gebied kan rondlopen en de voorstellen dus ook kan ervaren. Ons college kan de leden van de raad, maar feitelijk een ieder van harte aanbevelen om dit te doen en dus deze ervaring te ondergaan. Op deze wijze kan een doorkijkje worden gegeven van de nieuwe inrichting.

3.10 Duurzaamheid

In het voorstel is rekening gehouden met klimaatadaptie in de openbare ruimte en de toepassing van duurzame materialen.

3.11 Veiligheid

Verkeersveiligheid is een cruciaal aspect bij de herinrichting van de openbare ruimte. Zeker als er sprake is van een minder traditionele inrichting. Het is de inschatting van de ingeschakelde deskundigen (alsook de twee bureaus die de reviews hebben gedaan) dat de voorgestelde inrichting verkeersveilig is. De advies werkgroep Verkeer heeft positief geadviseerd en Connexxion is geïnformeerd over de plannen. De verkeersveiligheid zal te zijner tijd uiteraard nauwlettend gemonitord worden.

4 UITVOERING, PLANNING en ORGANISATIE

De daadwerkelijke uitvoering van de plannen is afhankelijk van en wordt afgestemd op de bouwlocaties in het plangebied. Uw besluit van 1 oktober 2015 ten aanzien van de feitelijke uitvoering is nog steeds actueel. Daar waar het redelijkerwijs mogelijk is, zal de openbare ruimte gefaseerd definitief worden ingericht. Een nieuw besluit hieromtrent is niet nodig. Uitvoering is een collegebevoegdheid. Uw raad wordt geïnformeerd over de fasering van het woonrijp maken.

5 ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

- Nota van antwoord op de ingediende inspraakreacties;
- Gewijzigd voorstel tot herinrichting openbare ruimte
- Voorlopig ontwerp
- Ambitienotitie Toepassing kunst in de openbare ruimte

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen

De heer mr. M.N. Schroor
secretaris

Mevrouw drs. H. Hafkamp
Burgemeester